

Remissyttrande

Datum 2018-09-18

Diarienummer RS 2018-03906

Regeringskansliet

Diarienummer N2018-03829-RTS

103 33 Stockholm

EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering; de fonds specifika förordningsförslagen, ett förslag till förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder samt ett förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473).

Västra Götalandsregionen (VGR) har getts möjlighet att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till gemensamma bestämmelser och förordningar för ovan nämnda fonder till Näringsdepartementen. Remissen är omfattande och inkluderar ett stort antal förordningsförslag som berör VGR i varierande utsträckning. Därför har VGR valt att begränsa sitt remissyttrande till de förordningsförslag som främst berör vår organisation och dess verksamhet. Tyngdpunkten i remissvaret avser de gemensamma bestämmelserna liksom förslagen till förordningar för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+ (ESF+), Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Europeiska havs- och fiskerifonden. Yttrandet är ett inspel till regeringens förhandlingar med övriga medlemsstater och kommissionen.

VGR har tagit del av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) remissvar (bilaga 1) och är positiva till dess innehåll. VGR:s yttrande belyser de frågor som är speciellt kopplade till Västra Götaland och VGR:s regionala utvecklingsansvar, tilläggen på artikelnivå är markerade med fetstil.

Det är viktigt med en öppen process inför medlemsstaternas förhandlingar om EU:s budget och kommissionens sektorsspecifika förordningsförslag. VGR välkomnar därför Näringsdepartementets initiativ att sända förordningsförslagen på remiss liksom även att en särskild arbetsgrupp med regionala representanter har bildats som stöd till förhandlingarna.

VGR har sedan tidigare fattat ett politiskt beslut om ställningstagande kring Europeiska Unionens (EU) framtida sammanhållningspolitik (bilaga 2). VGR:s ställningstagande ligger i stort i linje med kommissionens förordningsförslag. VGR anser dock att den regionala nivån behöver tydliggöras i förordningstexterna och VGR vill i sammanhanget understryka att den gemensamma flernivåstyrningen av sammanhållningspolitiken är unik och bör värnas. VGR motsätter sig en centralisering inom sammanhållningspolitiken. Det är angeläget att lokal och regional nivå tillsammans med nationell och europeisk nivå styr genomförandet av EU:s budget.

VGR välkomnar den föreslagna inriktningen för fonderna kopplat till hållbar utveckling och Agenda 2030, men vill samtidigt understryka vikten av en särskild tillväxt- och sysselsättningsstrategi för EU. Det är också väsentligt att det finns en flexibilitet för regionerna att inrikta programmets målsättningar och prioriteringar på det som anses mest angeläget utifrån regionala förutsättningar och behov. Västra Götaland är en heterogen region med stora stads- och

landsbygdsområden med olika förutsättningar. VGR anser således det inte tillräckligt att utvecklingsfrågor rörande landsbygden endast ska ske via den Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

VGR ställer sig avvaktande till sammanhållningspolitikens, och i synnerhet ESF+ nära koppling till den Europeiska planeringsterminen. Det behövs förtydligande kring vad detta innebär i praktiken och hur regionernas roll och den regionala dimensionen säkerställs i processen. VGR önskar att den Europeiska planeringsterminen ska inkludera ett regionalt perspektiv som uppmärksammar de regionala behoven.

Enligt förordningsförslagen gällande Interreg begränsas det gränsöverskridande samarbetet till fast landgräns på NUTS 3-nivå. Innebörden av det blir att det nuvarande samarbetet mellan Norge, Sverige och Danmark inte kan fortsätta i sin nuvarande form. I OECD-studien "Megaregion Western Scandinavia" pekas korridoren Oslo via Göteborg, Malmö, Köpenhamn till Hamburg ut som en stark tillväxtregion och VGR vill lyfta betydelsen av att kunna bedriva gemensamma utvecklingsprojekt i denna geografi som också sammanfaller med det för VGR viktiga samarbetet i STRING (Southwestern Baltic Sea Transnational Area Implementing New Geography).

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser (COM(2018) 375 final)

VGR välkomnar kommissionens ambition om ett gemensamt ramverk för flertalet fonder. VGR beklagar samtidigt att den Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte inkluderas i förordningen om gemensamma bestämmelser. VGR efterfrågar ett förtydligande från kommissionens sida i artikel 25 hur lokalt ledd utveckling ska genomföras i praktiken, då det saknas hänvisning till Europeiska Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling i förordningsförslagen.

VGR menar att förenkling är en av de viktigaste åtgärderna för att åstadkomma ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av fonderna och välkomnar de förenklingsåtgärder som kommissionen föreslår. VGR välkomnar även det initiativ till förenklat redovisningsförfarande som presenteras i artikel 48 inklusive möjligheten att ersätta kostnader genom att använda faktiska redovisade kostnader, klumpsummor, schabloner eller en kombination av dessa. VGR efterfrågar dock en dialog med den svenska regeringen om hur schablonbeloppen sätts. VGR ser att ytterligare en förenkling som är av stor vikt för projektaktörerna är att forma gemensamma digitala administrativa system mellan fonderna.

VGR ser också positivt på möjligheterna till synergier mellan olika politikområden, särskilt mellan sammanhållningspolitiken och Horisont Europa, liksom mellan fonden för ett sammanlänkat Europa och den gemensamma jordbrukspolitiken.

VGR välkomnar kommissionens förslag om att Europeiska regionala utvecklingsfonden och ESF+ gemensamt får stödja projekt (flerfondsprojekt). En förutsättning för detta i praktiken är gemensam tolkning och tillämpning av regelverken vilket skulle underlättas avsevärt av en gemensam förvaltande myndighet för de två programmen i Sverige.

Kommissionen föreslår i artikel 106 att medfinansieringsgraden från fonderna ska begränsas till 40 procent för den kategori av länder där Sverige ingår. Skrivningen kring medfinansieringen av ESF+ lämnar möjlighet för tolkning. I det fall att medfinansieringsgraden inom ESF+ planeras att minska i jämförelse med nuvarande programperiod vill VGR framhålla att det kan medföra svårigheter att genomföra projekt riktat mot vissa målgrupper och leda till ett minskat intresse för programmet.

Artikel 6 Partnerskap och flernivåstyre

VGR välkomnar principen om partnerskap vid utformningen och genomförande av fonder och program och vill i sammanhanget understryka att regionerna har en särskilt viktig roll i och med sitt regionala utvecklingsansvar. VGR önskar därför ett förtydligande av medverkan av den lokala och regionala nivån i förordningsförslagen för att värna subsidiaritetsprincipen och för att säkerställa ett effektivt genomförande.

Utöver detta föreslår VGR ett tillägg i artikel 6.1a: "Varje medlemsstat ska få till stånd ett partnerskap med behöriga regionala och lokala myndigheter. Åtminstone följande parter ska ingå:
a) kommuner, **regioner** och andra myndigheter"

Artikel 7 Utarbetande och inlämning av partnerskapsöverenskommelsen

För att ytterligare säkerställa regionernas roll föreslår även VGR ett tillägg till artikel 7.4: "Medlemsstaten **ska tillsammans med parterna refererade till i artikel 6** lämna in en partnerskapsöverenskommelse som följer mallen i bilaga II. Partnerskapsöverenskommelsen får ingå i ett av medlemsstatens program."

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (COM(2018) 372 final)

VGR välkomnar det faktum att samtliga regioner även fortsättningsvis föreslås omfattas av regionala utvecklingsfonden positivt bidrar till tillväxt och utveckling i Västra Götaland.

Det är viktigt att verktyg för hållbar stadsutveckling finns kvar. Prioriteringar och insatser utifrån lokala behov måste dock värnas. VGR önskar ett förtydligande av kommissionen hur förslaget om hållbar stadsutveckling i artikel 9 skiljer sig åt jämfört med artikel 10 om Europeiska stadsinitiativet utöver en annorlunda förvaltningsmodell.

Artikel 3 Tematisk koncentration av stödet från Eruf

VGR stödjer kommissionens förslag om tematisk koncentration som presenteras i artikel 3, där Sverige föreslås lägga 85% av resurserna på målet "Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling" och målet "Ett grönare och mer koldioxidsnålt Europa". Det är dock väsentligt att det finns en flexibilitet för regionerna att inrikta programmen på målsättningar och prioriteringar som anses mest angelägna utifrån regionala förutsättningar och behov.

VGR föreslår därför ett tillägg till artikel 3.1: "När det gäller program som genomförs inom ramen för målet Investering för sysselsättning och tillväxt ska de totala Eruf-medlen i varje medlemsstat koncentreras på nationell nivå i enlighet med punkterna 3 och 4, **med hänsyn till de regionspecifika sociala och ekonomiska utmaningarna och behoven**"

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och instrumentet för externa åtgärder (COM(2018) 374 final)

Interreg är en viktig del av sammanhållningspolitiken och främjar samarbetet mellan unionens medlemsländer, vilket bidrar till ett europeiskt mervärde. VGR ser gärna att programmen fortsätter att finansiera långsiktiga investeringar och budgetanslaget för europeiskt territoriellt samarbete bör därför bibehållas på samma nivå som i den nuvarande budgetperioden.

VGR ställer sig kritiska till artikel 3 i förordningsförslaget att de nuvarande gränsöverskridande samarbetsformerna ska begränsas till att enbart omfatta regioner med landgräns eller regioner med fast förbindelse över sjögräns. Gränsöverskridande samarbeten över sjögränser är en mycket viktig komponent för Västra Götaland. Det samarbete som idag bedrivs över sjögränsen inom ramen för Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak skulle utifrån förordningsförslaget komma att upphöra i dess nuvarande form. En ändring av programgeografin skulle riskera att splittra upparbetade samarbeten och värdet av de resurser som hittills investerats skulle minska.

Ett beslut om en framtida struktur för Interreg bör baseras på ett underlag där man tar hänsyn till tidigare finansiellt stöd och regionala förutsättningar för att ta fasta på vilka programgeografier som är funktionella, i sig själva och i relation till varandra. VGR välkomnar därför fortsatt dialog med Näringsdepartementet gällande de områden inom Interreg som ska få stöd.

Möjligheten att skapa underprogram inom ramen för de transnationella samarbetsprogrammen inom artikel 44.5 kräver förtydligande för att det ska gå att analysera konsekvenserna för berörda program. Programmen riskerar att bli ineffektiva och den regionala förankringen försvagas. VGR ställer sig därför avvaktande inför den möjligheten som ett alternativ till nuvarande program likt Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak.

Utifrån presenterade ståndpunkter ställer sig VGR kritiska till kommissionens förslag att de nuvarande gränsöverskridande samarbetsformerna ska begränsas till att enbart omfatta regioner med landgräns. För att värna om etablerade samarbeten och bibehålla kontinuitet över programperioder föreslår VGR att den nuvarande principen om sjögränsregioner som är separerade med högst 150 km i gränsöverskridande samarbeten bibehålls. Det skulle innebära en förändring av artikel 3, 4, 14, 15 och 44.

VGR ser positivt på kommissionens förslag att stärka interregionala innovationsinvesteringar (artikel 3.5) och hjälpa dem som deltar i strategier för smart specialisering att samarbeta inom hela EU, men detta bör inte ske på bekostnad av andra interregionala samarbeten.

Projekt som ryms inom ramen Interreg Europa är värdefulla för kunskapsutbyte mellan regioner i hela EU. VGR ser gärna att möjligheten att bedriva dessa projekt bibehålls även i nästa programperiod.

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden+ (ESF+) (COM(2018) 382 final)

VGR välkomnar kommissionens förslag att ESF+ ska ta sitt avstamp i principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. VGR vill understryka vikten av att ESF+, som ska genomföras enligt delad förvaltning, så långt som möjligt samordnas med Europeiska regionala utvecklingsfonden. Det är av största vikt att den territoriella och regionala dimensionen av ESF+ stärks och att den regionala och lokala nivåns delaktighet förtydligas.

Som beskrivits ovan ställer sig VGR avvaktande till att kommissionen har föreskrivit i de gemensamma bestämmelserna (COM(2018) 375 final) samt i förordningen om ESF+ att stärka anpassningen till den Europeiska planeringsterminen genom en ny bestämmelse i artikel 7.2. Detta då det saknas förtydligande kring vad detta innebär i praktiken och hur regionernas roll och den regionala dimensionen säkerställs i processen.

Artikel 7 Samstämmighet och inriktning på tematiska mål

VGR välkomna Europeiska socialfondens föreslagna koppling till den sociala pelaren. För att säkerställa flexibilitet att kunna anpassa åtgärder utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov är det av största vikt att hänsyn tas till regionala särdrag.

Utifrån detta föreslår VGR ett tillägg i artikel 7.1 “Medlemsstaterna ska inrikta ESF+-medlen inom ramen för delad förvaltning på de åtgärder som tar itu med de utmaningar som fastställs i deras nationella reformprogram, i den Europeiska planeringsterminen samt i de relevanta landspecifika rekommendationerna, **med hänsyn till de regionala särdragen**, som antagits i enlighet med artiklarna 121.2 och 148.4 i EUF-fördraget samt ta hänsyn till de principer och rättigheter som fastställs i den europeiska pelaren för sociala rättigheter **och därigenom bidra till de mål som finns definierade i Artikel 174 EUF-fördraget att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen**”

VGR föreslår även ett tillägg i 7.2: “**I särskilt motiverade fall ska** medlemsstaterna avsätta en lämplig andel av sina ESF+-medel inom ramen för delad förvaltning till de utmaningar som fastställs i de landspecifika rekommendationerna, **med hänsyn till regionala särdrag**, som antagits i enlighet med artiklarna 121.2 och 148.4 i EUF-fördraget och i den Europeiska planeringsterminen och som ligger inom tillämpningsområdet för ESF+ såsom fastställs i artikel 4 **och därigenom ta i beaktande de principer och befogenheter som anges i den Europeiska sociala pelaren samt de mål avseende ekonomisk, social och territoriell sammanhållning som finns definierade i Artikel 174 EUF-fördraget.**”

Artikel 8 Partnerskap

VGR ställer sig positiva till att deltagandet för arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället tydliggörs. Det är även av största vikt att delaktighet och inflytande från den lokala och regionala nivån samt att den reella påverkansmöjligheten tydliggörs och säkerställs då det ofta är på den regionala och lokala nivån som insatserna genomförs. Regionerna har fått regeringens uppdrag att samordna kompetensförsörjningsarbetet i respektive län och då bör även ESF+ kopplas tydligare till det arbetet.

VGR föreslår därför ett tillägg till artikel 8.1: “Varje medlemsstat ska säkerställa ett lämpligt deltagande från **lokala och regionala aktörer**, arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället när det gäller politikområdena sysselsättning, utbildning och social inkludering som stöds av ESF+-delen inom ramen för delad förvaltning.”

Ett tillägg föreslås även till artikel 8.2: "Medlemsstaterna ska avsätta en lämplig andel av ESF+-medlen inom ramen för delad förvaltning i varje program för kapacitetsuppbyggnad hos **lokala och regionala aktörer**, arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället.

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden (COM(2018) 390)

I skäl nummer 35 till förordningsförslaget anges att:

"[...] Medan de offentliga investeringarna i den hållbara blå ekonomin bör effektiviseras i hela unionsbudgeten, bör EHFF särskilt fokusera på nödvändiga villkor för utvecklingen av den hållbara blå ekonomin och på att undanröja flaskhalsar för att underlätta investeringar och utvecklingen av nya marknader och ny teknologi eller nya tjänster. Stöd till utvecklingen av den hållbara blå ekonomin bör ges inom ramen för delad, direkt och indirekt förvaltning."

VGR anser inte att den stora potential som anges i punkten 35 tillräckligt adresseras av de artiklar som är föreslagna i förordningen.

Det saknas till exempel specifikt omnämnande av hållbar turism, förnybar marin energi och etablering av ett modernt hållbart vattenbruk så som talas om i skälen till förordningen. I sammanhanget hade det varit en styrka att referera till policy som hanterar närliggande områden som cirkulär ekonomi, innovation och nya hållbara affärsmodeller för att stärka kopplingen till dessa områden.

Eftersom investeringar oftast är nödvändiga för att kunna arbeta med innovation och utveckling som anges i skäl 35 bör det finnas utrymme för investeringar.

Bilagor

1. SKL:s remissyttrande angående Kommissionens förslag på förordningar 2021-2027
2. Västra Götalandsregionens ställningstagande om framtida sammanhållningspolitiken

Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör